

Seminaras užsienio lituanistinių mokyklų mokytojams

Pradinio amžiaus vaikų lietuvių kalbos
ugdymas: metodai,
praktinė veikla (užduočių rengimas) remiantis
mokymo priemone „Labas“

Henrika Prosniakova

Vilnius

2013-12-12

Ką ir kaip veiksime?

- Aptarsime gero mokymo ir mokymosi bruožus
- Išsiaiškinsime šiuolaikinės pamokos struktūrą
- Aptarsime svarbiausias kalbos ugdymo sritis ir pradinio kalbos ugdymo metodus
- Išnagrinėsime keletą pavyzdžių
- Grupėse suplanuosime pamoką, remdamiesi mokymo priemone „Labas“ ir kita medžiaga

Ką reiškia gerai mokytis ir
mokytis pradinio ugdymo
pakopoje?

Gera pamoka: planavimas

Sėkmingam pamokos planavimui svarbūs **keturi aspektai**:

- aiškus ir pagrįstas supratimas, koks yra mokinių pasiekimų lygis pradžioje (ankstesni ir turimi pasiekimai),
- aiškiai įsivaizduojamas numatomas, norimas pasiekimų lygis mokymosi ciklo pabaigoje (tiksliniai pasiekimai),
- pažangos žingsnių nuo ciklo pradžios iki pabaigos numatymas (pažanga),
- mokytojų bendradarbiavimas aptariant planavimo klausimus.

Pamokos pradžioje siekiame kelių tikslų:

- 1. paskatinti emocinį įsitraukimą, sužadinti smalsumą.* Tai gali būti netikėtas klausimas, pasirėmimas visuomenės gyvenimo aktualija, demonstravimas ar pan.
- 2. aptarti mokymosi uždavinius ir įsitikinti, ar mokiniai gerai juos supranta.* Svarbu akcentuoti ne tai, ką veiksime, bet **ko mokysimės** ir ką pamokos pabaigoje **turėtume mokėti, suprasti, kokios patirties būti įgiję.**

3. *sustiprinti mokinių ryžtą siekti tikslų ir pasitikėjimą savo jėgomis.* Tyrėjai nurodo tokią priklausomybę: kuo aiškesni mokymosi uždaviniai, tuo labiau mokiniai įsitraukia į užduočių atlikimą, kad juos pasiektų, ir tuo stipresnis yra mokinių pasitikėjimas, kad jie gali tai padaryti.
4. *susieti mokymosi uždavinius su realiu gyvenimu.*

Svarbu, ar uždaviniai

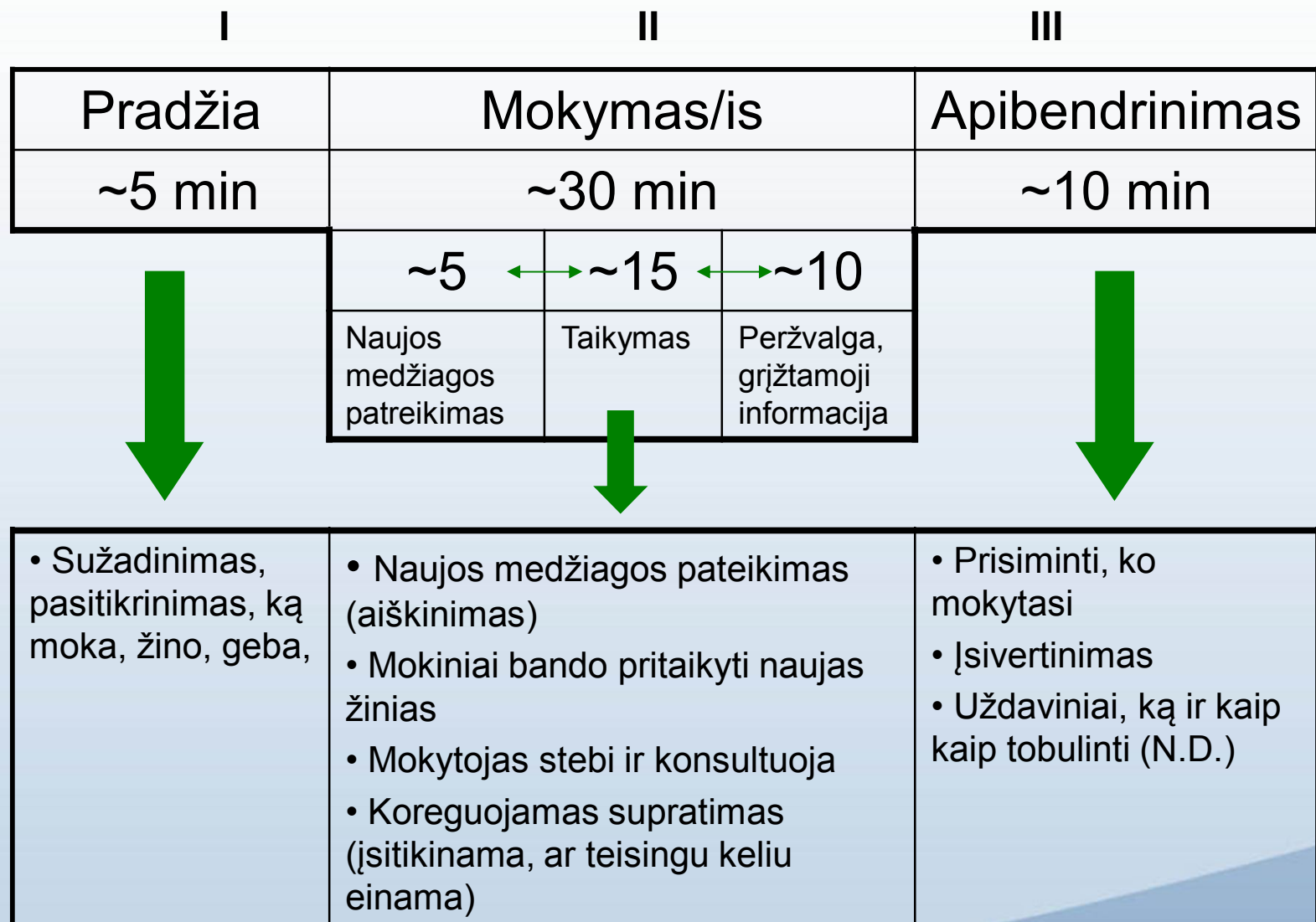
- suformuluoti iš mokinio pozicijos?
- realūs, ar įmanoma jų pasiekti per numatytą laiką?
- pamatuojami (venkite žodžių *suvokti, suprasti*, nes jie nėra pakankamai konkretūs – mokiniai gali nesuprasti, ko iš jų tikimasi, o jums sunku nuspręsti, ar uždavinys įgyvendintas)?
- dera su mokymo ir mokymosi veiklomis ir vertinimu?
- aiškūs ir suprantami mokiniams?

Gera pamoka?

- Kriterijai:
  - Aiškus, mokiniams suprantamai suformuluotas pamokos uždavinys
  - Suplanuotos mokymo/si veiklos, padedančios įgyvendinti iškeltą uždavinį: paaiškinta, pabandyta, peržvelgta
  - Mokymosi metodų taikymas atsižvelgiant į iškeltą mokymo/si uždavinį, mokinių amžių, patirtį
  - Naujos medžiagos įtvirtinimas veikiant praktiškai
  - Planuojamas vertinimas ir (įsi)vertinimas: mokytojo teikiamas, vienas kito, individualus
  - Suplanuotas mokymasis bendraujant ir bendradarbiaujant
  - Saugi, kūrybiška mokymo/si aplinka, tikslingi ištekliai
  - Suplanuotas pamokos uždavinio aptarimas, numatyti metodai, kaip patikrinti, ar įgyvendintas mokymo/si uždavinys (refleksija)

Geros pamokos struktūra

Mokymosi veikla: metodai

Skatinantys

- klausytis ir suprasti sakytinę kalbą
- skaityti ir suprasti rašytinę kalbą
- kalbėti, kad kiti suprastų
- rašyti, kad kiti perskaitytų ir suprastų
- mokytis vieniems iš kitų / bendradarbiauti

Gebėjimo kalbėti ugdymas

- **Gebėjimas kalbėti – tai:**
  - ✓ kalbos turinys (turėjimas ką pasakyti)
  - ✓ kalbinė raiška (gebėjimas reikšti mintis žodžiu)
- **Gebėjimo kalbėti ugdymo būdai:**
  - ✓ pasakoti draugui, klasei apie patirtus įspūdžius
  - ✓ išsakyti savo džiaugsmą, pasididžiavimą, liūdesį, užuojautą...
  - ✓ klausti, reikšti savo nuomonę,...
  - ✓ dalytis su draugais „dalykinėmis“ žiniomis (ką stebėjo; kaip kas skaitė, nupiešė ir pan.)
  - ✓ sekti girdėtas ar skaitytas pasakas, istorijas, atpasakoti įvyki
  - ✓ deklamuoti, vaidinti
  - ✓ stebėti kino, televizijos filmus, juos aptarti, pačiam kurti paveikslėlių serijas ir pasakyti, kas norėta pavaizduoti
  - ✓ žaisti įvairius kalbos žaidimus.

Gebėjimo išgirsti ugdymas

- Kaip to siekiama? Sudarant tikslingas vaikų bendravimo situacijas:
  - ✓ žaisti teatrą: aktoriai vaidina, žiūrovai stebi ir klausosi
  - ✓ sekti pasaką, kur yra pasikartojimų, prašyti vaikų padėti ją sekti (tinka formulinės pasakos, dainos su priedainiais)
  - ✓ žaisti įvairius žaidimus (paliesti daiktus, atlikti veiksmus, ploti, išstarti žodžius, atlikti užduotis: vieni klausia, kiti atsako)
  - ✓ naudoti įvairius įrašus: liaudies dainų, aktorių skaitomų pasakų, radijo spektaklių

Vaidyba (1)

- **Ugdo, turtina, plėtoja:**
  - ✓ žodyną
  - ✓ intonacijų raišką
  - ✓ improvizavimą
- **Vaidybinių scenelių būdai**
  - ✓ inscenuota pasaka, daina
  - ✓ skelbimų choras
  - ✓ pajuokavimų inscenizavimas
  - ✓ apeigos, ritualai
  - ✓ parodos atidarymas, iškyla
- **serija**
  - ✓ paveikslas, paveikslėlių pokalbis telefonu
  - ✓ pasakojimo nuoseklumą
  - ✓ gebėjimą klausytis
  - ✓ garsų dėžutė
  - ✓ Stebuklingas daiktas
  - ✓ kas krepšelyje?
  - ✓ žaisliukų pasilabinimas, pokalbis
  - ✓
  - ✓ vaidiname žodžius, raides
  - ✓ pasaka ratu / juokų pasaka
  - ✓ ...

Vaidyba (2)

Kaip pasirengti vaidinti?

- ✓ sukaupti vaizdingų žodžių, sinonimiškų posakių
- ✓ įvairinti intonavimo patirtį
- ✓ pavyzdžiai:
  - apžiūrėkime savo drabužius ir nusakykime, **kokie** jie;
  - išgirskime laikrodį, papūgėlę ir išvardykime, **ką** jie **veikia**;
  - paskanaukime saldainio, pipiro, citrinos ir nusakykime, **kaip** / **koks buvo...**

Gebėjimo skaityti ugdymas

- Skaityti balsu / tyliai / klausant įrašo
- Skaityti paeiliui
- Skaityti poromis / vaidmenimis
- Sugrupuoti duotus žodžius
- Susieti žodžius / sakinius su paveikslėliais
- Perskaityti / iliustruoti nurodytą informaciją
- Įvertinti draugo / draugų skaitymą

Gebėjimo rašyti ugdymas

- Nurašyti nurodytus žodžius, sakinius.
- Išrinkti ir išrašyti reikiamą informaciją: žodžius, sakinius.
- Sugrupuoti ir užrašyti žodžius.
- Sudaryti žodį, sakinį ir jį užrašyti.
- Užrašyti pavadinimą, patikusią ištrauką.
- Atsakyti į klausimus.
- Pagal planą parašyti tekstą.

Pavyzdžiai

- Kokią veiklą iliustruoja šie pavyzdžiai?
- Kokius gebėjimus ši veikla turėtų ugdyti?
- Kam dar ji gali būti veiksmingai panaudota?

Tėvyne

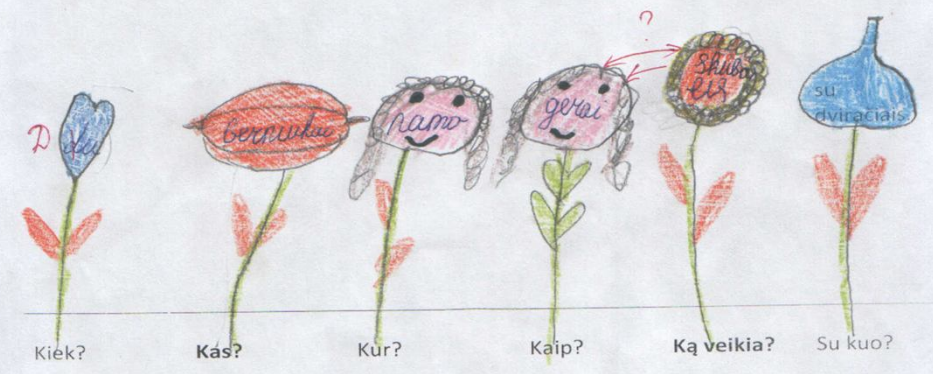
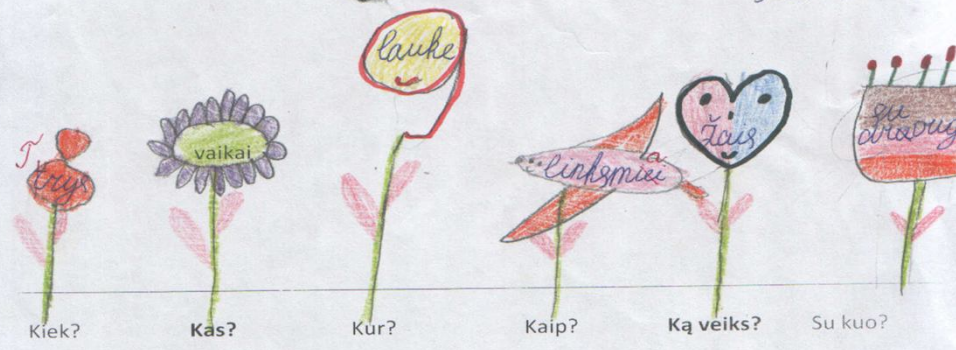
Mama, tėtis ir aš kopime į Gedi-
mino pilį. Virš pilies plazda Lietu-
vos vėliava. Ji geltona, žalia ir
raudona. Tėtis sako, kad kiekviena
šalis turi savo herbą, vėliavą ir
himną. Lietuvos herbas yra Vytis.
Tai raitelis ant balto žirgo.

Vakare mama man skaitė
eilėraščių apie Tėvyne.

Sabina Nevero

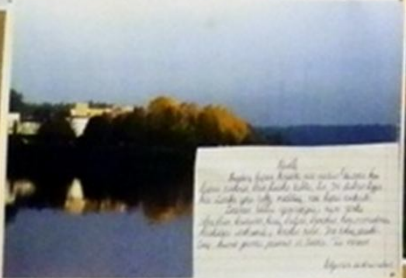
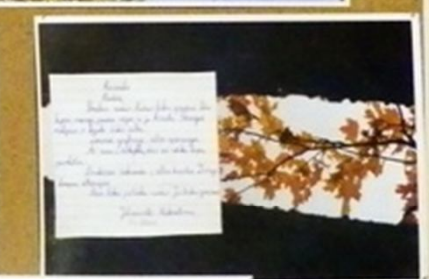
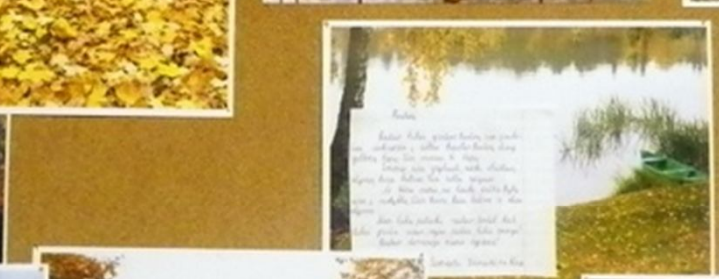
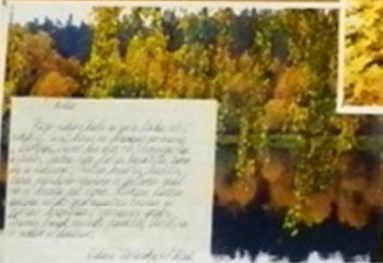
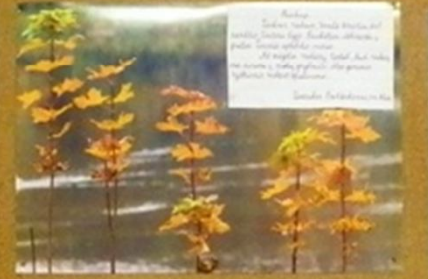
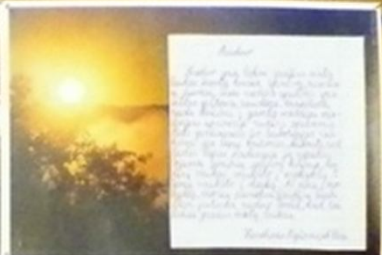
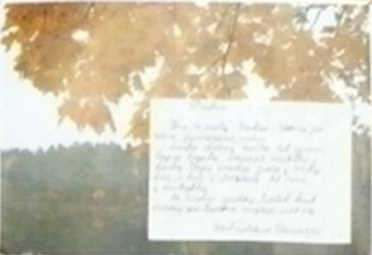
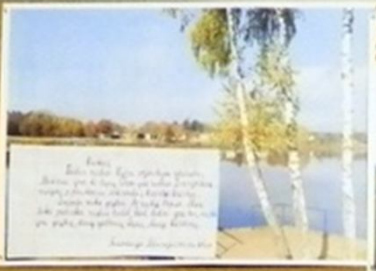

Samanos
Klimaites, 3⁶

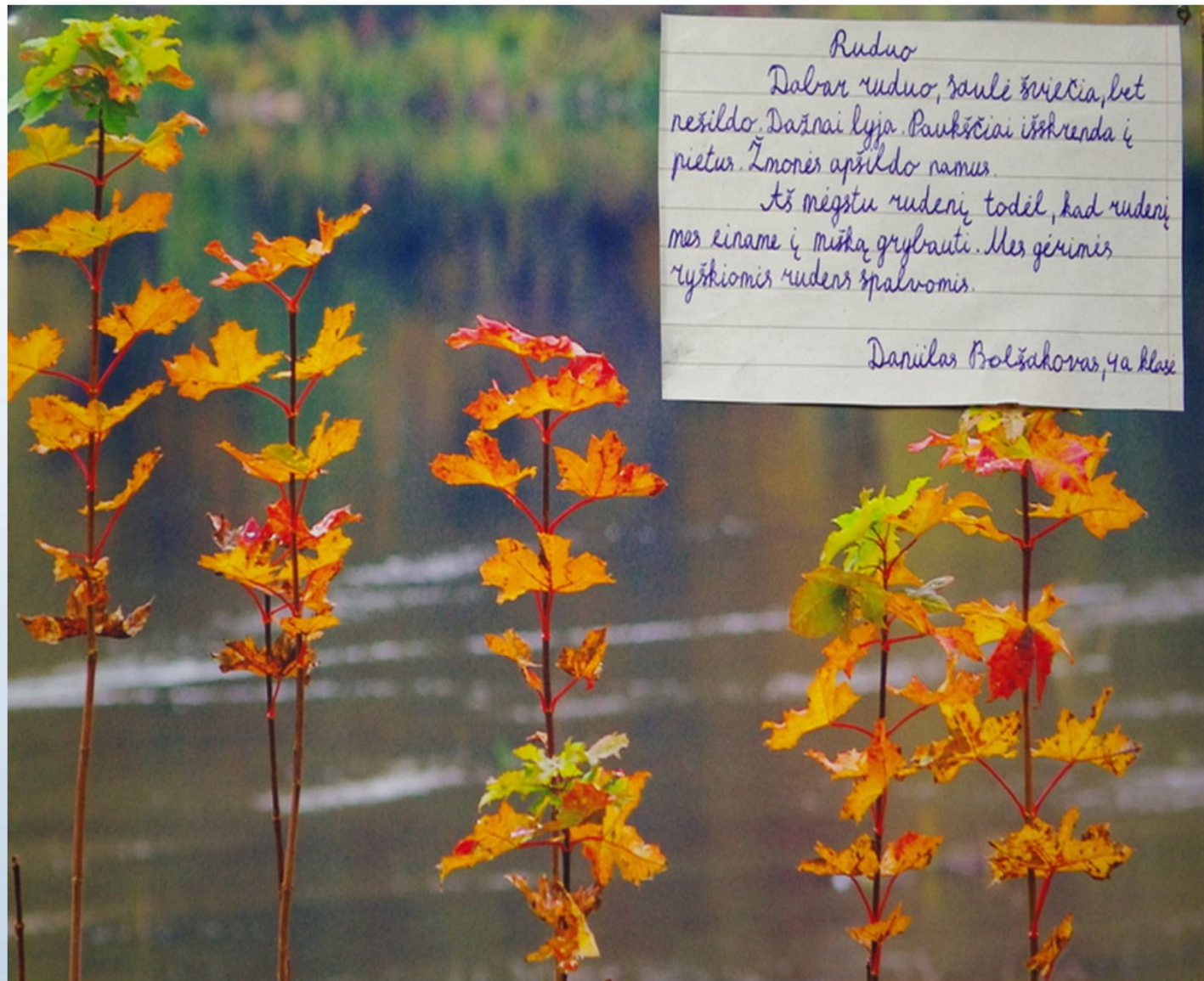

RUDENS SPALVOS
 RUDENS SPALVOS – tai mūsų mokyklos ketvirtokų lietuvių kalbos projekto „Mešų laikai“ dalis. Šį kartą Jūsų dėmesui – mokinių rašiniai apie rudens. Rašinėlių forė – šių metų rudens akimirks Birštone. Šias rudeniškas spalvas į savo fotoobjektivą „surinko“ mokyklos direktorius Ivanas Prošniakovas.

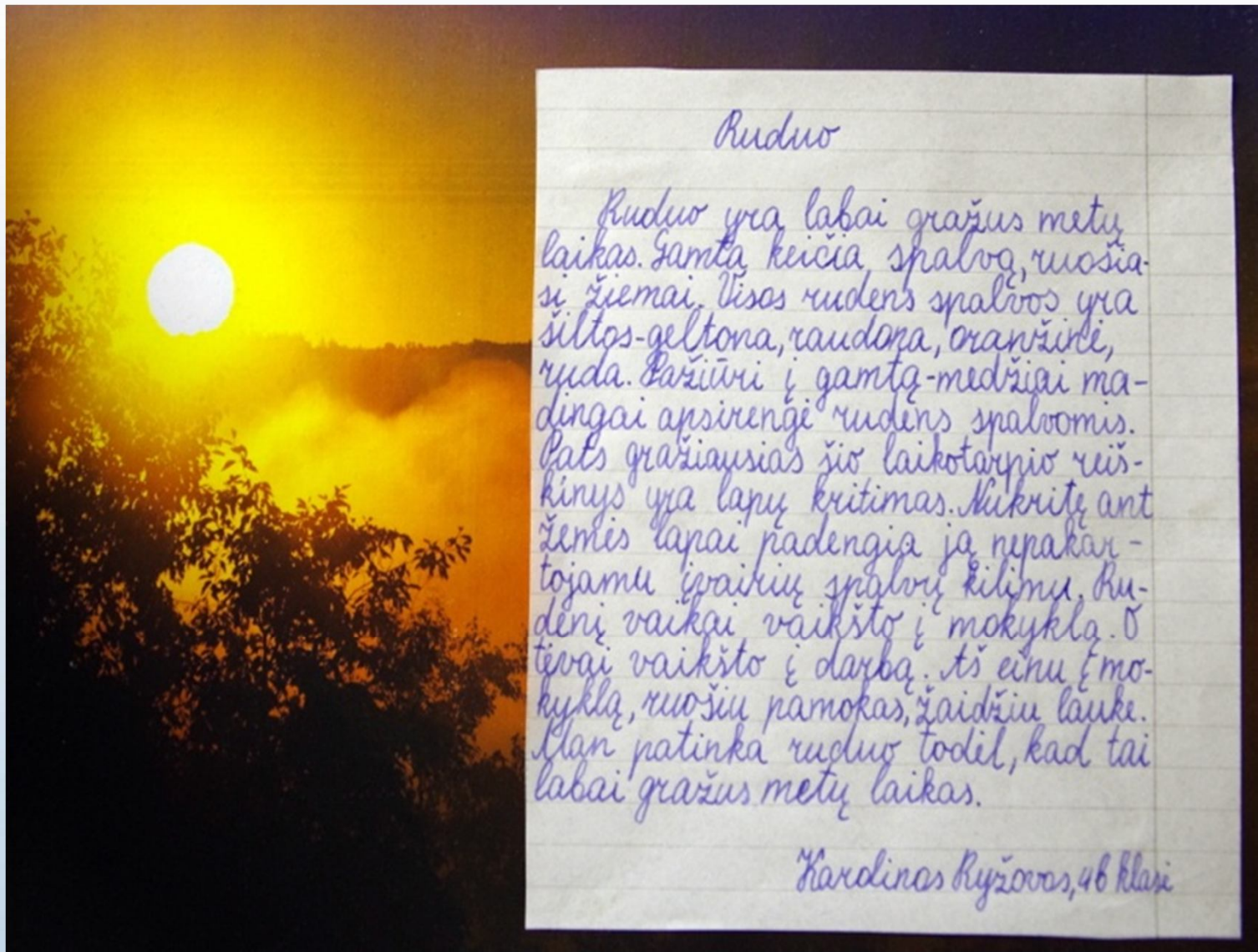
Ruduo

Dabar ruduo, saulė šviečia, bet
nešildo. Dažnai lyja. Paukščiai išskrenda į
pietus. Žmonės apšildo namus.

Aš mėgstu rudenį, todėl, kad rudenį
mes einame į mišką grybauti. Mes gerimeis
ryškiomis rudens spalvomis.

Danilas Bolšakovas, 4a klase

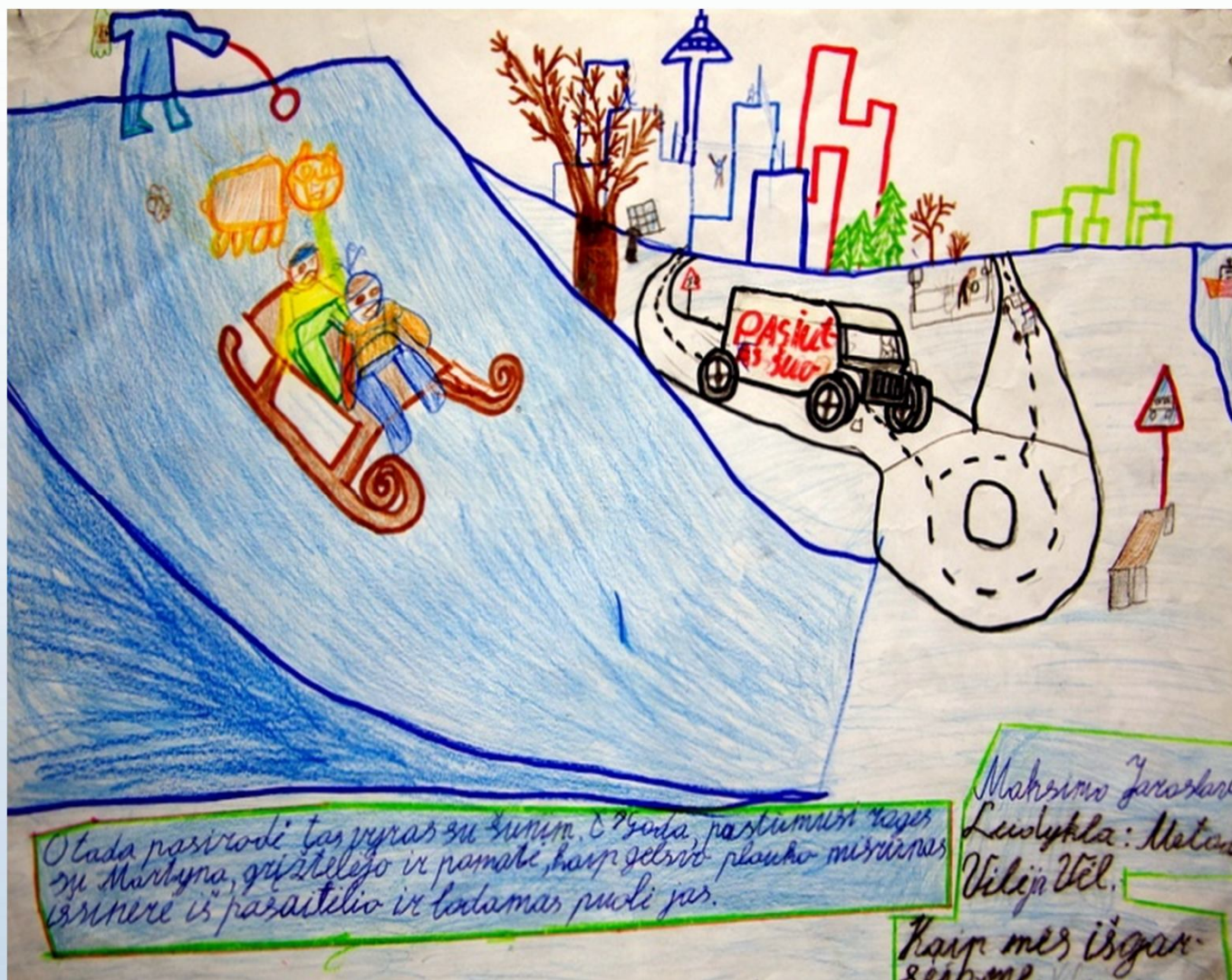

Ruduo

Ruduo yra labai gražus metų laikas. Gamta keičia spalvas, ruošiasi žiemai. Visos rudens spalvos yra šiltos-geltona, raudona, oranžinė, ruda. Pasiūvi į gamtą-medžiagai madingai apsirengti rudens spalvomis. Pats gražiausias šio laikotarpio reiškinys yra lapų kritimas. Nukritę ant žemės lapai padengia ją nepakartojamu įvairių spalvų kilimu. Rudeni vaikai vaikšto į mokyklą. O tėvai vaikšto į darbą. Aš einu į mokyklą, ruošiu pamokas, žaidžiu lauke. Man patinka ruduo todėl, kad tai labai gražus metų laikas.

Kardinas Ryzovas, 4B klasi

NEVYKĚ LIO DIENORAŠTIS

Nikita Sestro
Jeff Kinney

RATU PAGAL ABĖCĖLĖ

Aa arbatas bulvės, sūriukai	Bb bananai, sūriukai bulvės	Cc cukerai kepurė	Dd durys, dovanos	
Ee eglė	Ff	Gg gydymas gydymas	Hh	
Jj	Kk klavišas klavišas	Ll lapas lapas	Mm medalionas mėnulis	Nn namas
Oo	Pp popierius popierius	Rr rankinis rankinis	Ss saulė saulė	Ss batos batos
Tt tuščias tuščias	Uu užrašas	Vv violonėlė violonėlė	Zz zėbra zėbra	

Vincelina B. ir Evalda, 2014 m.

Praktinė užduotis grupėms

- Pagal pateiktą medžiagą ir vadovėlio temą suplanuokite pamoką.
- Kriterijai:
- Ko sieksite? (tema, uždaviniai)
- Kaip tai darysite? (užduotys, veiklos)
- Iš ko matysite, kad pasiekėte tikslus? (įsivertinimas, refleksija)

Grupių darbo pristatymas ir aptarimas

1. Ko siekėte?
2. Ko mokėte kiekviena užduotimi?
3. Kaip patikrinsite, ar vaikai išmoko, kas suplanuota?
4. Ką būtų galima daryti kitaip:
  - įtvirtinti?
  - sudominti?
  - pajvairinti?
  - individualizuoti?

Refleksija

Trys sakiniai:

Sužinojau...

Išmokau...

Norėčiau...